

موضوع : تعیین صلاحیت

مرجع رسیدگی : شعبه چهل و دوم دیوان عالی کشور

هیأت شعبه آقایان : دکتر حسینعلی امیری (رئیس) ، اصغر عبداللهی (مستشار) و سعید حمزه نژادی (مستشار)

خلاصه جریان پرونده:

شعبه 209 دادگاه عمومی حقوقی مجتمع قضایی شهید مفتاح تهران به موجب قرار شماره 140168390015765286 مورخ 28/10/1401 چنین اظهار نظر نموده است: در خصوص دعوی خواهان آقای ک. ا. فرزند عباس علیه دانشگاه آزاد اسلامی به خواسته 1. سایر دعاوی غیر مالی 2. مطالبه خسارت دادرسی 3. مطالبه خسارت تأخیر تأدیه با این توضیح که خواهان بشرح درخواست تقدیمی اظهار داشته دانشگاه آزاد اسلامی بر اساس خواسته مذکور به طور غیرقانونی با اینجانب ک. ا. عضو هیئت علمی بورسیه که قریب به 6 سال مدیر گروه مهندسی نفت در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد بوده ام قطع همکاری نموده است و حقوق و مزایا و همچنین بیمه بنده را قطع نموده است. ضمن اینکه شهریه تحصیلی من را نیز مطابق با قرارداد بورسیه پرداخت نکرده است. لذا از آن مقام محترم تقاضای رسیدگی دارم. لایحه کامل و سایر مدارک مورد نیاز در صورت صلاحدید در جلسه اول رسیدگی خدمت آن مقام محترم تقدیم خواهد شد و به شرح صورتمجلس مورخ 12/10/1401 خواسته خود را تکرار نموده است و خوانده به شرح لایحه تقدیمی اظهار داشته برابر مصوبه شماره 630 مورخ 12/06/1387 شورای عالی انقلاب فرهنگی تمام تصمیمات و آراء نهایی هیأت های انماء ممیزه و انتظامی استاتید و همچنین تصمیمات و آرای نهایی درخصوص بازنشستگی و ارتقا ارزیابی و پذیرش علمی و بورس و فرصت مطالعاتی که در رابطه با امور و شئون تخصصی علمی، آموزشی و پژوهشی صادر شده است قابل طرح شکایت و رسیدگی در دیوان عدالت اداری و سایر مراجع قضایی نخواهد بود و خواهان چنانچه حقوقی در این خصوص برای خود متصور می داند باید در هیأت عالی تجدید نظر اقامه دعوی نماید. این دادگاه با بررسی اوراق و محتویات پرونده قطع نظر از آنکه دانشگاه های غیر دولتی امکان معرفی نماینده را مطابق واحد ((قانون استفاده بعضی از دستگاه ها از نماینده حقوقی در مراجع قضایی و معافیت بنیاد شهید انقلاب اسلامی کمیته امداد امام خمینی (ره) از پرداخت هزینه دادرسی)) مصوب 07/03/1374 مجلس شورای اسلامی را دارند یا آنکه با تصویب قانون آیین دادرسی مدنی در امور مدنی منسوخ شده است یا خیر با عنایت به اینکه مطابق ماده واحده خروج تصمیمات و آراء صادره از هیأت ها و کمیته های تخصصی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراکز آموزشی و پژوهشی در خصوص امور و شیوه علمی، آموزشی و پژوهشی از شمول صلاحیت دیوان عدالت اداری و مراجع قضایی مصوب جلسه شماره 630 مورخ 12/06/87 شورای عالی انقلاب فرهنگی، تصمیمات دانشگاه در خصوص بورس دانشجویان قابل اعتراض در هیئت متشکله در وزارت علوم است فلذا این مرجع خود را صالح به رسیدگی ندانسته اند و مستنداً به مصوبه فوق و ماده ۲۶ و 28 و ۸۹ ناظر به بند ۱ ماده ۸۴ قانون آیین دادرسی مدنی قرار عدم صلاحیت به شایستگی و صلاحیت هیئت مذکور صادر می نماید. قرار صادره قطعی است مقرر است دفتر محترم به منظور تعیین مرجع صالح در اسرع وقت پرونده به دیوان محترم عالی کشور ارسال شود.

با وصول پرونده به دیوان عالی کشور و ارجاع به این شعبه ، هیأت قضایی شعبه در تاریخ بالا تشکیل گردید. پس از قرائت گزارش آقای دکتر حسینعلی امیری عضو ممیز و ملاحظه اوراق پرونده ، مشاوره نموده و چنین رأی صادر می نماید:

« رأی شعبه »

با عنایت به مراتب فوق ، در خصوص دعوای خواهان آقای ک. ا. فرزند عباس علیه دانشگاه آزاد اسلامی به خواسته 1- اعاده به کار به عنوان عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی 2- پرداخت حقوق و مزایای معوقه به مبلغ دویست و ده میلیون ریال مطابق قرارداد به صورت علی الحساب از تاریخ فسخ یک طرفه قرارداد 3- پرداخت حق بیمه به سازمان تأمین اجتماعی 4- پرداخت شهریه بورسیه دوره دکتری طبق قرارداد بورسیه تحصیلی به دلیل نقض ماده 3 و بند « و » ماده 6 قرارداد توسط دانشگاه آزاد اسلامی بر اساس احکام کارگزینی پیوست دادخواست که مانع از احراز مفاد ماده 5 قرارداد گردیده و در قطع همکاری به آن استناد شده است . 5- کلیه هزینه های دادرسی 6- (خسارت) تأخیر تأدیه که شعبه 209 دادگاه عمومی حقوقی تهران (مجتمع قضایی شهید مفتاح) به موجب قرار شماره 140168390015765286 مورخ 28/10/1401 با استناد به مصوبه جلسه شماره 630 مورخ 12/6/1387 شورای عالی انقلاب فرهنگی به صلاحیت شایستگی هیأتی که نام دقیق آن هم در قرار صادره مشخص نیست و تحت عنوان هیأت متشکله در وزارت علوم ، قرار عدم

40 صلاحیت صادر نموده و پرونده را در اجرای ماده 28 قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی به
 41 دیوان عالی کشور ارسال نموده ، وجه و مطابق موازین قانونی نبوده و مقتضی نقض است ، زیرا 1- به موجب قسمت
 42 آخر اصل یکصد و پنجاه و نهم قانون اساسی تعیین صلاحیت دادگاه ها منوط به حکم قانون است و در نظام های سیاسی
 43 مبتنی بر قانون اساسی ، قانون به معنای مصوبات قوه مقننه است که بر اساس آیین و تشریفات خاصی به مرحله وضع و
 44 تصویب و ابلاغ می رسد و مطابق اصل پنجاه و هشتم قانون اساسی ، اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای اسلامی
 45 است و مصوبات آن پس از طی مراحل که در اصول دیگر قانون اساسی آمده برای اجرا به قوه مجریه و قضائیه ابلاغ می
 46 گردد . 2- به موجب اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی ، مجلس شورای اسلامی یگانه مرجع وضع قانون است و صلاحیت
 47 وضع قانون منحصر به اوست و هیچ مرجع دیگری چنین صلاحیت و اختیاری ندارد . 3- مصوبات شورای عالی انقلاب
 48 فرهنگی از منظر مرجع تصویب و هم در طی مراحل و تشریفات قانونی و هم در فلسفه ایجاد و تأسیس با قانون به معنی
 49 خاص و معمول و مد نظر قانون اساسی ، تفاوت بنیادین دارد . 4- صرف نظر از جایگاه شورای مذکور ، چنانچه مصوبات
 50 شورای عالی انقلاب فرهنگی را بالاتر و یا در عرض مصوبات مجلس شورای اسلامی بدانیم این امر فلسفه وجودی قوه
 51 مقننه اعم از مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان و یگانگی مرجعیت مجلس شورای اسلامی در امر قانونگذاری و
 52 قائم به شخص بودن و غیرقابل واگذاری امر تقنین که در اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول پنجاه و هشتم و هشتاد
 53 و پنجم و نود و یکم و نود و چهارم تصریح شده است را از بین خواهد برد و بلااثر خواهد کرد . 5- آن دسته از مصوبات
 54 شورای عالی انقلاب فرهنگی که مستلزم حق و تکلیف است از جنس تقنین بوده و در صلاحیت انحصاری مجلس شورای
 55 اسلامی است . 6- بر خلاف قواعد حقوق خصوصی که اصل را بر اهلیت قرار داده است در قواعد حقوق عمومی اصل بر
 56 عدم صلاحیت نهادهای سیاسی و مقامات دولت به معنای حاکمیت است ، مگر اینکه در قانون اساسی و یا حسب مورد در
 57 قانون عادی تصریح شده باشد ، لذا صلاحیت و اختیارات شورای عالی انقلاب فرهنگی نیاز به تصریح قانونی دارد و نیز
 58 قواعد حقوقی و هنجارهای قانون اساسی جمهوری اسلامی اقتضا دارد که نباید یک دستگاه تخصصی فرهنگی بر تمام اصول
 59 قانون اساسی و شرع مقدس احاطه تسلط داشته و قواعدی هم وزن قانون آن هم بدون نظارت شورای نگهبان وضع نماید
 60 . 7- نظر به اینکه قانون اساسی با تثبیت و تأکید قاعده تفکیک و استقلال قوای سه گانه و اختصاص وضع و اصلاح و
 61 تفسیر قانون عادی مطابق اصول 57 و 58 و 71 و 73 به مجلس شورای اسلامی ، اطلاق قانون یا تعمیم آن به مقررات
 62 وضع شده توسط سایر واحدهای دولتی از جمله مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی مبنای حقوقی و وجاهت قانونی از
 63 منظر قانون اساسی ندارد لذا این قبیل مصوبات بر فرض صلاحیت مقررات گزاری در ردیف تصویب نامه ها و آیین نامه
 64 های دولتی به شمار می رود و در صورت عدم مغایرت با احکام شرع مقدس و قوانین موضوعه و خارج نبودن از حدود
 65 اختیارات قوه مجریه به تشخیص مراجع و مقامات ذیصلاح معتبر و متبع است . 8- استخدام و حقوق ناشی از آن حق است
 66 که نفی و ابطال آن به تصریح اصل 22 قانون اساسی که مقرر می دارد : (حیثیت ، جان ، مال ، حقوق ، مسکن و شغل
 67 اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند) باید مبتنی بر قانون باشد و رسیدگی به آن را نمی
 68 توان به هیأت های داخلی و غیرمستقل سپرد . 9- آنچه از مصوبه مورد استناد دادگاه محترم مستفاد می شود مقرراتی
 69 پیرامون چگونگی اعتراض به آراء و تصمیمات موردی هیأتها و کمیته های مربوطه است که البته و قاعدتاً می بایست بر
 70 اساس قانون ایجاد شده و در خصوص شئون علمی ، آموزش و پژوهش اشخاص موضوع رأی و تصمیم است که خواسته
 71 خواهان از آن خارج بوده و از سوی هیأت های مذکور راجع به مسائل علمی و آموزش و پژوهشی خواهان رأیی صادر
 72 نشده است تا چگونگی اعتراض به آن و مرجع صالح آن مورد ایراد و مناقشه قرار گرفته باشد ، بلکه خواسته خواهان
 73 راجع به حقوق استخدامی و امور اداری و مالی مربوط به آن است . 10- موضوع مطروحه امری کاملاً توافقی است و
 74 چنانچه به صلاحیت هیأت قائل شویم در واقع سپردن قضاوت به مرجع غیرقضایی بوده و خلاف اصول 156 و 159 قانون
 75 اساسی است . 11- وجود نظم سلسله مراتبی در میان هنجارهای حقوقی یکی از معیارها و ویژگی های قانون اساسی
 76 جمهوری اسلامی ایران است تا از این باب و با استناد و استعانت از آن هنجارهای اصلی نظام حقوقی از تعدی هنجارهای
 77 مادون مصون و در امان بمانند ، لذا باید قوانین و مقررات فرودین در نظم مذکور با قوانین و مقررات فرازین و بالادستی
 78 در یک نظم و هنجار سلسله مراتبی و ترتیبی قرار گیرند ، لذا قوانین و مقررات فرودین نمی توانند و نباید قوانین و مقررات
 79 بالادستی و فرازین را توسعه و یا تضییق و یا با توجه به مرجع وضع آنها را تفسیر نمایند ، با عنایت به اینکه قانون عادی

و آیین نامه ها و بخش نامه ها و دستورالعملها در ترتیب و ترتبی که شرح آن گذشت حسب مورد بعد از مافوق خود قرار می گیرند در نتیجه نمی توانند آنها را توسعه و تضییع نمایند ، صرف نظر از جایگاه حقوقی شورای عالی انقلاب فرهنگی ، مصوبات آن که در چارچوب هنجارهای حقوقی تصویب شده باشد در ردیف مقررات دولتی قرار می گیرد . 12- فرمان بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران رحمت اله علیه در ایجاد شورای عالی انقلاب فرهنگی مفید جواز وضع مقررات خارج از صلاحیت فلسفه تشکیل یا مغایر قانون اساسی و همچنین قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی از جمله حق رسیدگی به شکایات توسط مراجع قضایی و نفی صلاحیت آنها نیست . 13- اصل یکصد و هفتادم قانون اساسی به عنوان رأس هرم و رتبه اول قوانین کشور ، قضات دادگاه ها را از اجرای تصویب نامه ها و آیین نامه های دولتی که مخالف با قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است منع نموده و اصل 159 (یکصد و پنجاه و نهم) قانون اساسی مقرر می دارد مرجع رسمی تظلمات و شکایات دادگستری است و نیز مطابق نظریه شماره 4129 مورخ 17/10/1360 و نظریه شماره 6881 مورخ 23/7/1365 و موارد متعدد دیگر شورای نگهبان رسیدگی به اختلاف در خسارات و مواردی که قانوناً و شرعاً ضمان دارد و ماهیت قضایی دارد از امور قضایی بوده و مستلزم رسیدگی قضایی در مراجع قضایی صالحه می باشد و سلب حق مراجعه به محاکم از کسی که مدعی تضییع حقش باشد مغایر اصول 34 و 156 و 159 قانون اساسی است و محول نمودن امور ترافعی و قضایی به مرجع غیرقضایی خلاف اصول پیش گفته می باشد . لذا با عنایت به مراتب فوق و به استناد ماده 28 قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی ، قرار عدم صلاحیت شماره 140168390015765286 مورخ 28/10/1401 نقض و رسیدگی به موضوع در این مرحله در صلاحیت مرجع قضایی (شعبه 209) دادگاه عمومی حقوقی تهران (مجتمع قضایی شهید مفتاح) تشخیص و اعلام می گردد. در خصوص خواسته خواهان دائر بر الزام به پرداخت حق بیمه ، توجه دادگاه محترم را به رأی وحدت رویه شماره 720 مورخ 3/3/1390 دیوان عالی کشور معطوف می دارد .

شعبه چهل و دوم دیوان عالی کشور

سعید حمزه نژادی : مستشار

اصغر عبداللهی : مستشار

دکتر حسینعلی امیری : رئیس